

szombat
1945. április 7.

VILÁGOS SÁG

HEVFOLYAM

MINDENT A GYŐZELEM ÉRT!

79. SZÁM

Jönnék vissza...

Írta: Veress Pál

Mint a sáskaraj, úgy lepték el a várost a letűnt rendszer nagyhangú csahosai. A gyávábbak lehajtott fővel, megjuhászodva, alázatosan ... a vakmerőbbek nyugodt, szemérmetlen képpel, szemtelenül.

Mintha misem történt volna, úgy térnek vissza egyesek. Úgy térnek vissza mintha nem szereltették volna le határtalan buzgalommal a gyárakat, hogy ne tudhassunk a Vörös Hadseregnek termelni! Mintha nem ők vitték volna el a gyári kasszákból a pénzt, amivel a dolgozó munkásokat kellett volna fizetni! Jönnék, özönlenek a bünösök. A titkos tanácsos urtól a gyáva solórókig. Ostoba, szolgalelkű egyének, akik csuszó-mászó alázatos-sággal szolgálták ki az egymást válto-gató fasiszta kormány-lilikeket ...

Kegyetlen, munkásnyuzó hóhérok, akik hideg nyugalommal latolgatták a háboru teremtette konjunktura nyereszkesedési lehetőségeit. Tudatos, a nemzetségeket elnyomó és egymás ellen uszító sovinszta politikuskok, a tudományt meghamisító tudósok, lelkiismeretüket a reakciónak bérbeadó professzorok ... mind jönnék vissza ...

Pesten 7 dena kenyeret adnak jegyre és 30 pengő egy kiló cukor ... és összeszegték a tegnapi vitéz szájhősei, a mindenható tanácsos ur, a proletár sorsból szennyen, megalkuváson át magát féltornászó vezérigazgató ur, sokan, nagyon sokan, akiknek vaj volt a fejükön. Összeszegték ... Pesten nincs kenyér és akasztanak ... Eszakerdélyben olcsóság van és az internálé táborokban alig lézeng pár ember. És visszajönnek reménykedve, hátha elfelejtették a multat?

A leiszart és szétbombázott gyárakba is ellátogatnak és érdeklődnek, mi a gyár jogi helyzete?

Tervekről beszélgetnek, hogy hogyan lehetne az ipari termelést fokozni!

Nagy merészség! Komolyan mondom, nagy merészség így, ilyen nyílban, mintha mi sem történt volna, újra visszajönni közénk azoknak, akik évtizedeken át nyújták a dolgozókat, akik a háboru alatt fogdákat építettek a gyárakba, hogy a vérig kizsákmányolt és elnyomott munkásokat oda zárják be, ha szót mert emelni a kizsákmányolás és elnyomtatás ellen. Ők, akik pénzt, nyersanyagot, mindent elvittek, megfosztva ezáltal a dolgozókat a termelés fokozásának lehetőségétől, mind a lakosság, mind a Vörös Hadsereg részére!

Mindenik menekülő „kényszerítve” volt a menekülésre. Az egyiket nehéz százezekkel a táskájában „felrendelték” a felszabadulás előtt már betekkel, a másik felsőbb parancsra szereltette le a gyárat.

Felsőbb parancsra vitték el az állatállományt, a gyógyszereket, mentőautót, tüzoltókocsit, mindent.

Csak a gerinctelen gyávák és akik bünös fasiszták voltak, csak azok vállalkoztak erre a fosztogató hóhérmunkára.

A munkások pusztá kézzel, tőke nélkül fogtak hozzá, hogy a romokból újra termelő, kenyeret adó üzemet csináljanak. Az üzemek jó részét megvédték a robbantásoktól saját életük kockáztatásával. Hetekig ingyen dolgoztak a kijávitáson és most arról érdeklődnek a „visszatértek” ... mi az üzem jogi helyzete?

Az embernek kedve volna valami jó durvaságot vágni a kérdezők fejéhez erre a szemérmetlen kérdésre, de nem, mi ezt nem tesszük. Ellenben azt válaszolhatjuk:

Minekutána leiszarták a legértékesebb gépeit a gyáraknak, elvittek a legfontosabb nyersanyagokat, elmenekítették a tőkét, itthagyták a munkásokat és a szétbombázott gyártelepeken hónapokig még csak életjelet sem adtak

Bécs belvárosától két kilométerre harcol a Vörös Hadsereg

Egyre nagyobb méreteket ölt az osztrák ellenállást megelőző

MOSZKVA, április 6. (Rádió.) A szovjet tudósító iroda április 6-i hadijelentése kivonatolva a következőképpen hangzik:

A II. fehérorosz arcvonal csapatai folytatták a Danzigtól keletre és délkeletre körülzárt ellenséges harcsoport megsemmisítését. Ennek során elfoglaltak számos helységet, közte Reichenberget. A harcokban 3346 foglyot ejtettünk és 230 ágyut zsákmányoltunk.

Boroszló térségében tovább folytattuk a város körülzárt helyőrségének megsemmisítését, több elővárost, közte Koselit, foglalva el. Itt egy repülőtéren 27 repülőgépet zsákmányoltunk.

A IV. ukrainai arcvonal csapatai Rózsahegy térségében folytatva hadműveleteiket, hirtelen helységet foglalva el.

A II. ukrainai arcvonal csapatai Pozsony térségében 50 helységet foglaltak el s elérték a Morva folyót. A Dunától délre az arcvonal csapatai, folytatva támadó hadműveleteiket, elfoglalták Deutsch-Alpenhagen, Schamerhofot és Albrechtendorfot. Az elmúlt nap harcaiban az arcvonal csapatai több mint 4000 foglyot ejtettek és 150 ágyut zsákmányoltak.

A III. ukrainai arcvonal csapatai Bécs külvárosai közül elfoglalták Schwechatot, Aitkettenderfot, Rotneusiedelt és Hellenendorfot. Ezek közül Rotneusiedel csak két kilométerre van Bécsből. Az arcvonal csapatai a Balaton térségétől délnyugatra jugoszláv területen mintegy ötven helységet szabadítottak fel és 2000 hitlerista katonát ejtettek foglyul.

MOSZKVA, április 6. A moszkvai rádió közli, hogy az ostromlott Bécsben csak a legdrágább szigorúsággal tudják a hitleristák még kezükben tartani a hatalmat. Vasutas-sztrájk tört ki s ez lehetetlenné tette a szállítást. A munkásnegyedekben SS járőrök cirkálnak. Ennek ellenére a várost elárasztják az ellenállási front rüpiratai. A Gestapo ügynökök elleni merényletsorozat tovább folytatódik. A grázi Gestapo-főnököt osztrák hazafiak meggyilkolták. Baldur von Schirach, Bécs körzetvezetője elmenekült.

Már csak 250 kilométer a távolság a Vörös Hadsereg és az angolszász arcvonal között

LONDON, április 6. (Rádió.) A szövetségesek előnyomulása tovább tart. Brit csapatok széles arcvonalon átlépték a Wesert és lapzártakor érkezett jelentés szerint már csak harminc kilométerre vannak Hannover-től. A Weser és Ems között előrenyomuló brit páncélos kötelékek 16 kilométerre közelítették meg Brémát. Kanadai alakulatok a holland-német határon előrehaladva, elfoglalták Almelot, s már csak 70 kilométerre vannak az Ems torkolatától.

A Ruhrnál körülzárt német csapatteket egyre szűkebb térre szorították s az itt folyó küzdelemnek

már semmi jelentősége sincsen a hadműveletek általános alakulásához.

A jelentések közlik Würzburg és Heilbronn teljes megtisztítását az ellenségtől. Az amerikai élkötelékek elérték Kitzingent a Nürnberg felé vezető úton s jelenleg már csak 55 kilométerre vannak a várostól. Hivatalosan közölték azt is, hogy Eisenau és Meiningen megadta magát s Ilmenau elfoglalása is befejeződött. A Vörös Hadsereg és az angolszász csapatok között egyes pontokon már csak 250 kilométer a távolság.

A végső győzelem néhány napon vagy legfeljebb egy hónapon belül bekövetkezik

— mondotta Tito marsall

MOSZKVA, április 6. (Rádió.) Tito tábornagy Moszkvába való megérkezése után nyilatkozatot adott. Kijelentette, hogy elérkezett az óra, amikor Jugoszlávia rövidesen megszabadul a német szennytől. A győzelem közel van — mondotta Tito marsall — néhány nap, vagy legfeljebb egy hónap kérdése. Tito nyilatkozata további során leszögezte, hogy a Vörös Hadsereg és a Szovjetunió felbecsülhetetlen erkölcsi és anyagi segélye tette lehetővé a jugoszláv nép szabadságharcát.

Szarajevó felszabadult

BELGRÁD, április 6. (Rádió.) A jugoszláv hadsereg főhadiszállásáról jelentik, hogy Tito tábornagy csapatai elfoglalták Sarajevót,

Bosznia fővárosát, ezzel újabb súlyos csapást mérve a jugoszláviai német védelemre.

Bécs elnök Kassára érkezett

MOSZKVA, április 6. (Rádió.) Benes Csehszlovákia államelnöke megérkezett Kassára, ahol nagy ünnepléssel fogadták. A városi színházban tartott ünnepségen Szvoboda tábornok, az első csehszlovák hadtest parancsnoka üdvözölte, aki hangoztatta, hogy a csehszlovákiai népeket

büszkeség tölti el, hogy Benes elnök Moszkván keresztül tért haza, azon ez uton jöve, amelyen a diadalmas Vörös Hadsereg, a csehszlovákiai népek felszabadítója haladt. Benes válaszában hangoztatta, hogy Csehszlovákia a Vörös Hadseregnek köszönheti a szabadságot.

magukról, most ne érdekelje e háborus bünösöket, minden fasiszta-reakciós klikk hűséges kiszolgálói, a dolgozó multbeli kifosztói, a gyár jogi helyzete!

Azról mondják le a bátor szájhősek — „a haza mindhalálig védelmezői”. — hogy még egyszer úgy üljenek

be a gyárakba, mint a multban. Nem fognak! Ezt garantálja a munkásság szervezett ereje. Ellenben nagyon könnyen beülhetnek ők — az internálé táborba, ahol elmélkedhetnek afelett, hogy a sora milyen kiszámíthatatlan és hogy felelni kell a mult minden gáztettéért.

Danzig Lengyelországhoz való csatlakozásának ünnepelte Vörös népe

VARSO, április 6. (Rádió.) A szovjet tudósító iroda jelenti a lengyel fővárosból, hogy a varsói Palotaterén nagy ünnepség volt, amelyen ötvenezer ember ünnepelte a Szovjetuniót és a Vörös Hadsereget, abból az alkalomból, hogy Gdansk (Danzig) városát visszacsatolták Lengyelországhoz. A szónokok, a tömeg leirhatatlan lelkesedése közepette megállapították, hogy a lengyel nemzeti kormány követi egyedül a helyes utat, amikor a Szovjetunióval való szoros barátság útján halad.

Új korszak előtt a budapesti Györfly-kollégium

BUDAPEST, április 5. A magyar szegényparasztságnak Györfly Istvánról, a nevezetes néprajztudósról elnevezett kollégiuma, amelyet a mult év márciusában uralomra jutott fasiszta rendszer némaságra kárhóztatott, ismét megkezdte működését. A parasztdiákok szemináriumokat, előadásokat, orosznyelvű tanfolyamokat tartanak. Az illegális idején sokat szenvedett vezetőség és ifjuság már január 20-án megtartotta a megmaradt seregszemléjét, majd ideiglenes tisztikarválasztás után előírták a közvetlen gyakorlati és kulturális teendőket. A kollégium harcos fiataljai máris derekasan résztvettek a Demokratikus Ifjúsági Szövetségi és a Kovács Imre, Erdős Ferenc és Veres Péter vezetése alatt álló Magyar Nemzeti Parasztpárt megszervezésében.

A kolozsvári református hívek figyelmébe!

A kolozsvári református egyház-község vezetősége közli, hogy a ta karitási közmunka zavartalan végzése érdekében a délelőtti istentiszteletet vasárnap kivételesen az összes templomokban nem 10, hanem 12 órakor fogják tartani.

A szakszervezetek általános munkabéremelést határoztak el

Új Munkásotthont a postaközpont mögé, MÁGIS-sátrakat a Széchenyi-térre!

KOLOZSVÁR, április 6. A Szakszervezeti Tanács csütörtökön délután 5 órakor összvásztmányi ülést tartott a Vasmunkások Otthonában. Az ülésen a munkásság erélyesen állástfoglalt a feketézők ellen. A piaci árak ellenőrzésére a Szaktanács állandó női bizottságot küld ki. Határozatilag kimondták, hogy a Szaktanács kérje a városi tanácstól a kereskedői jogositványok szigorú ellenőrzését, továbbá azt is, hogy a Munkások Általános Gazdasági és Ipari Szövetkezetének a Széchenyi-téren juttassanak öt-hat elárusító sátrat, hogy ezzel is előmozdítsák a drágaság letörését.

A kolozsvári munkásság a rend és közbiztonság céljából szükségesnek találja a néprendőrség átszervezése folytán elbocsájtás előtt álló 190 rendőrnek a városi őrségbe való beszerzését. Az esetben pedig, ha a városi őrségben nem volna alkalmazhatók, úgy az üzemeknek kellene fizetésükről gondoskodniok.

Az összvásztmány utasította a Szaktanácsot, hogy a közeljövőben felépítendő nagy Munkásotthon számára utaltassa ki a postaközpont mögötti lévő területet.

Az ülés napirendjének legfontosabb kérdése a munkabérek megállapítása volt. Ezzel kapcsolatban az összvásztmány a következő határozatot hozta:

A Szakszervezeti Tanács a fokozottan emelkedő drágaságra való te-

kinttel tüzetes vizsgálatok és többszöri előzetes megbeszélések után április 5-én tartott nagyvásztmányi ülésen a munkabérek ügyében újabb határozatot hozott.

A szakszervezetek összvásztmányi ülése a munkabéreket a fenti indokok alapján a következő módon emeli fel:

A minimális órabér. 450, a maxi-

mális órabér 7 pengő.

A két szélső kategóra közt minden üzemi tanács saját hatáskörében dönt az emelés mérvéről.

A betegsegélyző és az adó járulékait illetően a régi határozatok érvényesek.

A béremelés az órabéreseknél (hetibéreseknél) április 9-én lép érvénybe, a havidijasoknál április 15-én.

Nemzetközi arányokban ünneplik meg az Orosz Tudományos Akadémia alapításának 220-ik évfordulóját

MOSZKVA, április 6. A Nagy Péter cár alapította legnagyobb orosz tudományos intézet, az Orosz Tudományos Akadémia a közeljövőben ünnepli fennállásának 220-ik évfordulóját. A hatalmas hagyományokkal rendelkező intézetnek ma 145 rendszeres tagja és három disztagia van, akik közt első helyen Sztalin tábornagy szerepel. 1941 elején az intézet 150 tudományos és kutatóintézettel rendelkezett.

Az Orosz Tudományos Akadémia számos intézete szoros gyakorlati kapcsolatot tart fenn a szovjetiparral s ezek az intézetek alaposan kivették részüket a háborús erőfeszítések rájuk eső részéből. Sok olyan kérdést oldottak meg, melyek a hadsereg és az egész birodalom gazdasági éllete szempontjából nagy jelentőségű.

Eppen ez az a vonás, amely a

többi ország megmerevedett tudományos akadémiaival szemben gyökeres különbséget jelent. S hogy ez így van, az Sztalin tábornagnak köszönhető, aki Vladimir Komarovnak, az akadémia elnökének már a háboru legelején tolmácsolta abbéli kívánságát, hogy „a Szovjet Tudományos Akadémiája álljon mind a tudományos, mind az üzemi élet élére s a haladó szovjet tudomány központja legyen abban a küzdelemben, melyet népünk és valamennyi szabadságszerető nép leggonoszabb ellenségével, a német fasizmussal vívott”.

Az Orosz Tudományos Akadémia jubileumi ünnepségeire számos külföldi tudóst hívtak meg Moszkvába az ünnepségek folyamán a világ tudományos életének középpontjába kerül.

Szabad szó

Ez nem magyar, hanem fasiszta kérdés!

Válasz Lakatos István különös vezércikkére

„Tisztogassunk szigorúan, de igazságosan” — ez volt a címe Lakatos István az „Erdély” című napilapban megjelent vezércikkének, melyre, úgy érzem, válaszolni kell.

Nem tudom megérteni, miért kell a cikkirő annyira a védelmükre — éppen a demokrácia nevében — olyan tisztviselőknak, akik saját beismerése szerint is, résztvettek abban a hőharmunkában, amit ő ugyan akaraton kívüli kényszer-cselekedetnek talál, de amit mi fasiszta cselekedetnek minősítünk. Nem akarok ártatlan embereket büntetni, de kérdem, vajjon ártatlanok-e azok, akik minden ellenkezés nélkül résztvettek tizenhét ezer ember kifosztásában és a legembertelenebb módon való elhurcolásában?

Hogy sirtak-e, amikor a reájuk rótt gaztettet végrehajtották, nem tudom. Én csak nevelő tisztviselőket láttam, akik aktatáskával a hónuk alatt, rárontottak a szerencsétlen emberekre és otthonukból kikergetve, felparancsolták a szemetes kocsiakra

az asszonyokat, gyerekeket és aggodalmakat.

A belsőmotozást végző hölgyek is ártatlanságukat hangoztatják. Sajnos, a szenvedő alanyok, akiket gyakoroltak tisztviselői műveltségükkel, nincsenek jelen és nem tudják megdönteni állításukat. Igaz Sloim máramarosi zsidó sincs jelen — bár őt a máramarosi fasiszta tisztviselők motozták és vették el értékeit, úgy, hogy ő sem lehet mentőtalan, de az ismertebbnevű kolozsvári zsidók, úgy mint Elek Miklós dr., Kepes Imre dr. és még sok más értékes ember, ha nem is olyan kirívóan zsidó névre hallgat, bizonyára érdekes dolgokat tudna az értékező tisztviselők viselkedésével kapcsolatban elmondani.

Szegény Igaz Sloim, vajjon mivel érdemelté ki azt a nagybecsülést, hogy éppen őt vette a cikkirő példának? Ugy látszik, szimpátiát akart az Igaz Sloimok iránt kelteni. Mert mi egyébért tette volna, ha nem azért? Nem hiszem, hogy antiszemizmussal rejtoznék a sorai mögött. Hiszen Igaz Sloim nem volt gazdag zsidó, Lakatos István szerint is csak hatvan pengője volt.

Engedje meg tehát a cikkirő, hogy kételkedjem, miszerint azok a fasiszták, akik tegeződnek a városra, embertelenséggel vállalkoztak, ma demokráciák volnának. Nem hiszem, hogy most megoán stélé zsinlelnék, ártatlan barányoskává váltoak és sirógöröcskékké, de csak azért, hogy nem úgy sikerült, ahogyan annakidején az a híres „szébb jövőt” és „zsidómentes hazát” meguknak elképzeték.

Igaz ugyan, hogy az elhurcolt tizenhét ezer zsidó közül ezideig körülbelül csak husz deportált tért vissza, de ha mégis vissza találnának jönni többen is, vajjon mit szólnának, hogy ma — a demokráta világban —

ugyanazokat a fasiszta tisztviselőket találnák a közhivatalokban, akik az ő megbecsülésükben résztvettek és olyan buzgón tevékenykedtek?

Nem, Lakatos István ur, ez nem nemzetiségi, ez nem magyar kérdés — ez fasiszta kérdés. A demokráta magyarság nem azonosítja magát azokkal, akik eszköznek odaadták magukat a világ legaljasabb cselekedetéhez. A fasiszmust ki kell irtani még akkor is, ha abban nagyobb réteg van érdekelve. Aki közösséget vállalt a fasiszta rendszerrel, akár mint a fasiszták törvénytelen és embertelen rendelkezéseinek a végrehajtója, akár mint annak haszonélvezője, mint az önállósítási alapján segédkezett, nemzetvédelmi kérdéses, Baross-lag, vitéz, nyilaskezes vagy imrédysta, vagy ugynevezett frontarcos, annak nincs helye a demokratikus közhivatalokban és a demokratikus intézmények élén.

Azoknak másult van a helyük, akár tetszik ez egyeseknek, akár nem!

Breszló Dezsőné

SPORTÉLET

Középiszkolások labdarugó mérkőzése a deportáltakért

KOLOZSVÁR, április 6. Ma, szombaton délután 4 órakor a Városi Sporttelepen a középiszkolás válogatott a Baritiu-gimnázium együttesével labdarugó mérkőzést játszik a deportáltak javára. Palkó Ernő, a középiszkolások nevében felhívja az alábbi játékosokat, hogy ma délután 3 órára jelenjenek meg a Városi Sporttelepen: Szoboszlav, Huszár, Bálint a református gimnáziumból, Kovács Vilmos, Fülöp Farkas, Huszár a katolikus gimnáziumból, Tiorean I. és Tiorean II., Bán, Kovács, Kiss az állami gimnáziumból; Kotsol, Oltean a kereskedelmiből.

*

Felhívás a labdarugó játékosvezetőkhez!

Felkérjük a labdarugó játékosvezető karársainkat, hogy ma, szombaton délután fél 6 órakor fontos értekezleten jelenjenek meg a KMTE Deák Ferenc-utca 11 szám alatti (I. emelet) helyiségében.

A bizottság.

Rendelet az igazoló bizottságok és a szakszervezetek kivül álló alkalmazottak bejelentéséről

KOLOZSVÁR, április 6. Kolozs vármegye főispánja 2791/1945. szám alatt az alábbi rendeletet adta ki:

1. §. A közalkalmazottak igazolására vonatkozó mindennemű eljárást a jelen rendelet keltével fel kell függeszteni mindaddig, míg a március 29-én kihirdetett rendelet-törvény 9. §-ában meghatározott bizottságok meg nem alakulnak.

2. §. A Szakszervezeti Tanács miniszteri végzéssel való kinevezéséig 10 napon belül terjessze be a Főispáni Hivatalhoz a Kolozs vármegye területén lévő egyes szakszervezetek és szakmai egyesületek mellett működő igazoló bizottságok javaslatba hozott tagjainak névsorát. Azon szakmai egyesületek, melyek a szakszervezeti tanácsnak nem tagjai, így a kisiparosok és kereskedők egyesületei s hasonló, ugyanezen 10 nap alatt a tisztogató bizottságok és a fellebbezési tisztogató bizottságok részére javaslatba hozottak névsorát a Főispáni Hivatalhoz felterjeszteni tartoznak.

3. §. Mindazon intézmények vezetői, amelyek a hivatkozott rendelet-törvény hatálya alá esnek, de alkalmazottai a szakszervezeteknek nem tagjai, 10 nap leforgása alatt teljes személyzetük adatait tartalmazó kiutaltást tartoznak a főispáni hivatalhoz benyújtani.

Pogăceanu Vasile
Főispán.

ANATÓMIAI ATLASZT,

Szövetant és Gráh-féle általános és szervellen kémiát veszek. Cím:

CARPATII BODEGA

DEÁK FERENC-UTCA 4 SZÁM

Parkett- és hajópadiómunkát vállalok és ócska parketett veszek

BARTOS

Deák Ferenc-utca 41.

Szoba-konyhát adok ingyen

aki kertemet felibe megdolgozza, Kerekdomb környékén. — Értekezni Erzsébet-ut 8 szám alatt a házfelügyelőnél

László Irma

szokásos

tánc-délutánját

április 8-án, vasárnap a Redutban (Unió-utca 21 alatt) tartja meg. Mindenkit szívesen lát

„SZABADSÁG”

étteremben

minden szombaton SOLENT

HOREA-UT 1. I. EM.

Faesztergályost,

önálló munkást, fix és jutalék javulalmazással felveszek. Egy üzemképes, jó állapotban lévő 3 H.P. villanymotort megrételre keresek. Ugyanott kisegítő munkásokat, kik már dolgoztak fajtékáru-üzemben, vagy faesztergályos műhelyben alkalmazok. Személyes megbeszélés SCHRÉTER ZOLTÁN Fűrdő-utca 16. ajtó 5, délután 6 órától.

EURÓPA HIRLAPIRODA

FELVESZ ELŐFIZETÉSEKET ÉS HIRDETÉSEKET

Kolozsvár és az ország minden sajtóorgánuma részére, ugyanott mozi-reklámok (diapozitív) elkészítését és a mozikban reklám-átvitelét vállalja.

EGYETEM-UTCA 4.

